

TIDEVARVET

den 18 juli 1931 innehåller:

En flod faller ut i havet.

Inför ärkebiskopens bortgång, av Elin Wagner.

Kampen för den nya Eros.

Advokat Eva Andén:
Instämmer med Hagar Olsson.
Dr. Gunnar Beskow:
Kvinnans personlighetsfrigörelse skall ske gemensamt med mans saks.

Europa går under.

Betyder Hooverplanen Tysklands räddning?

Av Helge Heerberger.

Kvinnornas representation i Genève.

Av Elizabeth Abbott och Anna Westergaard.

En krigets satiriker.

Tecknaren Arthur Städler, av Lilly Arrhenius.

Skall Japan frigöra sig från reglementerings-systemet?

Pressklipp från Tokyo.

En flod faller ut i havet. Kampen för den nya Eros.

Det var utmärkande för ärkebiskop Nathan Söderblom, att han eftersom tiden gick satte sig före allt större och svårare uppgifter.

Därmed är mycket sagt om en människa, ty den vanliga mänskliga gången är att verksamhetsområdet krymper i formatet när livets mitt är passerat, och intressena bli mera konserverande, formella.

Denna värdesättning av hans gärning förutsätter att det var svårare än att söka en kyrkorna till samarbete än att vetenskapligt genomtränga religionshistorien. Samt att den uppgift som hörde till hans sista var den svåraste av alla: att ena svenska kyrkan kring en bekännelse av självständighet gementom nationalstaten, därest denna skulle komma att handla fördragsbrytande och i strid med kristna principer. Då man erfor motståndet mot den annars i och för sig ganska platoniska Eisenach-resolutionens sista punkt, förstod man först vad ärkebiskop Söderblom hållt för svårigheter på närmaste håll för arbetet med och både hans segrar och hans nederlag måtte ha kostat. För att rätt bedöma resultatet av guden Tors försök att tömma hornet med jätternas räckte honom, måste man veta att det stod i förbindelse med havet. Då förstår man att även när vattnet sjönk helt litet, var det en stor prestation.

Ingen människa undgår att sätta igång någon rörelse omkring sig, antingen det nu sker genom aktivitet eller passivitet. Men somliga liv äro dock smala liv, lätt förorkade och glömda. Den livseger Nathan Söderblom hann utveckla under en 66-årig levnad och den rörelse han rev upp omkring sig, den fart han fick i de slumrande eller modlösa, var något oerhört. En hoppsard norrländsk urkraft bröt in ibland oss, laddade ur sig och läde sig till ro.

Men även den som blott ytligt eller tillfälligt fick iakttaga honom märkte att han ägde den nödvändiga dubbla förmågan av kraftutgivning till människorna och kraftansamling genom dem. Han gav eld men tände eld även. Den som skriver detta minns honom efter en oerhörd arbetsvecka av kraftutgivning och mångfaldiga plikter, till synes förbrunnen och förbrukad. Men ett samtal på ett par timmar med en jämbördig ände inom den engelska kyrkavärlden och upptäckten av att ha den stora ekumeniska drömmen gemensam med honom var nog för att ärkebiskopen skulle börja stråla, brusa och spela igen av liv och hänförelse.

Hans livs mäktiga flod bar mycket som för de flesta uppfattas som motsatser. Dessa måtte icke ha funnits för honom, men de förbyllade den som försökte analysera.

En gång kunde man få höra honom med sin bländande vällättighet skildra sanningen som ett tempel med flera stora huvudportaler, ingångsportar för de stora religionerna. Då var det den överblickande religionshistorikern som talade. En långfredag i Engelbrektskyrkan bekände han sig glömda till tron på Kristi ställföreträdande lidande såsom medlet för den personliga frälsningen, då talade den fromme, gammallutherske kristne.

En annan gång utlade han den reformerta kyrkans idé om grundläggande av Guds rike på jorden bättre än de reformerta själva.

I vissa stycken var han gammalpuritansk sträng i sin inställning till människornas handlingar, annars var han den vidsynte humanisten, Strindbergs och Frödings beundrare som utmanade det egna läget bakom sig genom att visa dem den sista tjänsten.

När han inträdde i och skildrade de Luthers temperament i dess känsliska mellan humor och melankoli, var det för visso en själsfrände han skildrade. Han kunde blanda in ett stänk av vemodigt löje även i mycket bittra erfarenheter. Såsom en av dem som sökte och fingo hans generösa hjälp för ett företag, bevarar jag några brevdiagram (forts. 1 sid. 4).

Advokat EVA ANDÉN:
Instämmer med Hagar Olsson.

I min praktik har jag ofta haft anledning att göra samma iakttagelser, som Hagar Olsson berör och har senare funnit dem vara alldeles riktiga. Förklaringen till en hel del till synes oförklarliga misshälligheter inom äktenkapet ligger just i de förhållanden hon påpekar.

Det är mycket lättare, särskilt för hustrun, när man ser misshälligheterna i sitt större sammanhang att ta dem litet mera von oben herab. Ofta kan man genom att påpeka att hon därför inte skall ge lika mot lika ästodkamma bättre förhållanden och lå hustrun att inta en mera mänsklig position. Det är lättare att vara barmhärtig när man förstär att vad som sett ut som tyranni kan ha sin orsak i svaghet.

Ar det inte också ganska betecknande att i samma vecka som Hagar Olssons artiklar ser dagen i Tidevarvet, publiceras i Dagens Nyheter en recension av en Nietschebiografi, som ger precis dessa synpunkter på Nietsche! Hagar Olssons uppfattning är tydligen redan accepterad på många håll.

Advokat EVA ANDÉN:

Instämmer med Hagar Olsson.

I min starka schematisering och sitt mycket utpräglade ståndpunkts-tagande förefaller mig Hagar Olssons artikel som en utmärkt inledning till en diskussion som man önskar få riktigt livlig. Så — som en diskussionsinledning — vill jag också helst uppfatta den, och avstår då i nedanstående inlägg av utrymmesskäl från varje utförligare instämmande på de punkter där uppfattningarna sammanfalla, för att i stället genast gripa mig an med de frågor beträffande vilka meningarna gå isär; ämnets omfattning och betydelse avvisar givetvis även i detta fall varje pretention på fullständighet.

Låt mig emellertid till en början betona, att underkastad också här till dem som i kvinnans hittills alltför ringa direkta inflytande på kulturutvecklingen och samhällsförhållandena ser en av orsakerna till de livshotande brister som vidhåller sagda kulturutveckling och samhällsförhållanden, samt vidare att ett hävande av de (ofta frigiditetsframkallande) hämningarna av den kvinnliga (Forts. 4 sid. 4).

Doktor GUNNAR BESKOV:

Kvinnlig frigörelse, dock utan könskamp.

I min starka schematisering och sitt mycket utpräglade ståndpunkts-tagande förefaller mig Hagar Olssons artikel som en utmärkt inledning till en diskussion som man önskar få riktigt livlig. Så — som en diskussionsinledning — vill jag också helst uppfatta den, och avstår då i nedanstående inlägg av utrymmesskäl från varje utförligare instämmande på de punkter där uppfattningarna sammanfalla, för att i stället genast gripa mig an med de frågor beträffande vilka meningarna gå isär; ämnets omfattning och betydelse avvisar givetvis även i detta fall varje pretention på fullständighet.

Låt mig emellertid till en början betona, att underkastad också här till dem som i kvinnans hittills alltför ringa direkta inflytande på kulturutvecklingen och samhällsförhållandena ser en av orsakerna till de livshotande brister som vidhåller sagda kulturutveckling och samhällsförhållanden, samt vidare att ett hävande av de (ofta frigiditetsframkallande) hämningarna av den kvinnliga (Forts. 4 sid. 4).

Vad har hänt?

Den TYSKA KRISEN har ytterligare skärpts. Riksbankschefen Luther, som värdjat till Internationella betalningsbanken om bistånd, har endast uppnått en förlängning av den kredit på fjorton dagar, som tyska riksbanken beviljades den 1 juli. Rikspresidenten har undertecknat nytt dekret med rätt för regeringen att när som helst låta stänga privata och offentliga banker. En av de ledande bankerna har inställt sina betalningar. Av nödvändighet eller som manöver, för att påverka den politiska situationen? Därom råda ännu delade meningar.

DANSK-NORSKA KONFLIKTEN har utvecklats därhän, att norska bonderegeringen ställt sig bakom occupationen och utnämnet av tyska soldaterna till norska myndighetspersoner på Östergötland. Danmark har å sin sida utsett dansk polismyndighet, så att nu äro de två. Frågan går till Haag.

Grönlands karta. Det skuggade Östergötland ockuperat av Norge.

En krigets satiriker.

Av LILLY ARRHENIUS.

Satiren i konsten vill verka som ett angrepp. Den är för det mesta tidsaktuell, men måste samtidigt innehålla något allmängiltigt. Den nöjer sig inte med att konstatera något, den vänder sig också mot dem som skapat de konstaterade förhållandena. I sitt angrepp är den ett försvar för missförhållandenas offer. Satiren slår också någva uppbyggande värden i stället för dem, den river ner.

Satiren har stor propagandaeffekt. Den är starkare än karikatyren, som endast görs för att roa eller skada, utan djupare lidelse.

Några av de största konstnärerna har varit satiriker, t. ex. Goya, Daumier.

Under tiden före världskriget fanns flera utmärkta satiriska tecknare med starkt socialt patos. T. ex. i Tyskland Th. Heine, Bruno Paul, Thöny. I Frankrike Steinlen.

Men — med karikatytretet som en stark reaktion. »När arméerna gav sej ut för att stuka fienden handprikligt, grep karikatyren sig an med sin uppgift att prygla honom in effigie» (T. Nerman.) Man glömdde nu att förstörandet var en nödvändig följd (Forts. 4 sid. 4).

De bästa i klassen.

Av ELIN WAGNER.

Det är ett mycket vanligt drag, att förmögat folk, som lånar pengar åt mindre välsituerade, ögnar sig över varje tecken på att de fattiga låntagarna kunna sja samma nöjen och lyx som de rika själva. Mac Donald befinner sig i ungefär samma situation, som de rika långgivarna, när han varnar Tyskland för att använda på krigsberedskapen de pengar, som det kan disponera tack vare moratoriet.

I och för sig är det mycket rimligt och riktigt att Tyskland begär sig av anstånd för att stabilisera sin fredliga existens. Ytterligare kostnader för krigsskepp, när så stor nöd råder i landet vore i och för sig brottligt. Men felet med den engelska regeringens påtryckning är den att Mac Donald själv i samma drag stätt i underhuset och talat för att England måste hålla rustningar i nägoriunda proportion till sina grannar Amerika och Frankrike.

Hans siffror gingo ut på att bevisa att England minskat sina utgifter för krigsberedskap inte bara sedan tiden för krigsutbrottet utan även sedan 1924, som enligt hans siffror varit det år, då Frankrike, Italien, Amerika och Japan började öka upp sina rustningar igen efter andhämningen efter kriget.

Slutsatsen av hans siffror blev den att 2,000 miljoner kronor om året är den lägsta möjliga krigsbudget för England i hänsende till dess säkerhet innan en gemensam översenskommelse kan nås. Det är redan så gott som *disarmament by example*.

Han nämner icke försvinnandet av den rivaliserande tyska flottan, inte heller de minskade kostnaderna genom prisfall för det material som armén, flottan och flyget förbrukar. Med denna proklamation vann han det engelska konservativa partiets och de franska militaristernas ljudliga bifall. Men' han har naturligtvis utomordentligt försvårat arbetet för sin kollega Henderson, som blir avrustningskonferensens ordförande.

Det är inte genom att skriva med vad man själv gjort och predika efterföljd av andra som man kan komma någon vart med nedrustningen. Man måste åtminstone ha något bud att ge, ett offer att erbjuda, varmed man värdjar till de andra. Man måste lå i den uppfattningen att nedrustning är föruinigt och fördelaktigt, vad än andra göra. I all synnerhet om man predikar detta för sin fattiga granne.

För någon tid sedan förklarade vår statsminister att förhandlingar mellan de nordiska länderna om gemensamt politik vid avrustningskonferensen antagligen skulle ske framgent som hittills. Det betyder att vi icke kunna vänta att dessa regeringar av sig själva ämna förbereda någon ges. (Forts. 4 sid. 4).

Villaspekulanter

Vid köp av villa i Appelviken, Ålsten, Nockeby, Smedfållsten eller annat samhälle, vänd Eder med förtroende till oss. **BALDERSFÄSTIGHETSBYRÅ** Högländstorget 10, Ålsten Telefon: Ålsten 10 00 & 11 00

REDAKTIONSKOMITEE:

Elin Wägner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honoriane Hermelin.

REDAKTÖR:

Caria Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:

Ada Nilsson.

Utkommer varje helgird lördag.
Stämpeln 1—3, 2 tr., Stockholm.
Tek. N. 48 42, 182 43.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Anóns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Anón.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Herkesuleen 14 (f. d. L. a. Vattug).
Tel. 75 25, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag. Aven skriftliga
fördragsgångar.

Eldbegängelsen

Slutet med varje dag, erkännande i allt vidare åren
om den låga formen för försörjningen av de
avlidna stoff. Närmare upplysningar om eldbegän-
gelsen ämnas i följande

Svenska Eldbegängelsesällskapet

(S. E. F.) Stockholm-Norrmalmens Byrå.

Svevägen 25, tr. 0, 9046.

Vid personliga besök sönd. 10 till 12, sönd. 10 till 12.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

Herkesuleen 14 (f. d. L. a. Vattug).
Tel. 75 25, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag. Aven skriftliga
fördragsgångar.

Svenska Eldbegängelsesällskapet

(S. E. F.) Stockholm-Norrmalmens Byrå.

Svevägen 25, tr. 0, 9046.

Vid personliga besök sönd. 10 till 12, sönd. 10 till 12.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

Herkesuleen 14 (f. d. L. a. Vattug).
Tel. 75 25, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag. Aven skriftliga
fördragsgångar.

Svenska Eldbegängelsesällskapet

(S. E. F.) Stockholm-Norrmalmens Byrå.

Svevägen 25, tr. 0, 9046.

Vid personliga besök sönd. 10 till 12, sönd. 10 till 12.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

Herkesuleen 14 (f. d. L. a. Vattug).
Tel. 75 25, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag. Aven skriftliga
fördragsgångar.

Svenska Eldbegängelsesällskapet

(S. E. F.) Stockholm-Norrmalmens Byrå.

Svevägen 25, tr. 0, 9046.

Vid personliga besök sönd. 10 till 12, sönd. 10 till 12.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

Herkesuleen 14 (f. d. L. a. Vattug).
Tel. 75 25, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag. Aven skriftliga
fördragsgångar.

Svenska Eldbegängelsesällskapet

(S. E. F.) Stockholm-Norrmalmens Byrå.

Svevägen 25, tr. 0, 9046.

Vid personliga besök sönd. 10 till 12, sönd. 10 till 12.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

Herkesuleen 14 (f. d. L. a. Vattug).
Tel. 75 25, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag. Aven skriftliga
fördragsgångar.

Svenska Eldbegängelsesällskapet

(S. E. F.) Stockholm-Norrmalmens Byrå.

Svevägen 25, tr. 0, 9046.

Vid personliga besök sönd. 10 till 12, sönd. 10 till 12.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

Herkesuleen 14 (f. d. L. a. Vattug).
Tel. 75 25, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag. Aven skriftliga
fördragsgångar.

Svenska Eldbegängelsesällskapet

(S. E. F.) Stockholm-Norrmalmens Byrå.

Svevägen 25, tr. 0, 9046.

Vid personliga besök sönd. 10 till 12, sönd. 10 till 12.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

Herkesuleen 14 (f. d. L. a. Vattug).
Tel. 75 25, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag. Aven skriftliga
fördragsgångar.

Svenska Eldbegängelsesällskapet

(S. E. F.) Stockholm-Norrmalmens Byrå.

Svevägen 25, tr. 0, 9046.

Vid personliga besök sönd. 10 till 12, sönd. 10 till 12.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

Herkesuleen 14 (f. d. L. a. Vattug).
Tel. 75 25, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag. Aven skriftliga
fördragsgångar.

Svenska Eldbegängelsesällskapet

(S. E. F.) Stockholm-Norrmalmens Byrå.

Svevägen 25, tr. 0, 9046.

Vid personliga besök sönd. 10 till 12, sönd. 10 till 12.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

Herkesuleen 14 (f. d. L. a. Vattug).
Tel. 75 25, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag. Aven skriftliga
fördragsgångar.

Svenska Eldbegängelsesällskapet

(S. E. F.) Stockholm-Norrmalmens Byrå.

Den 18 juli 1951.

När Europa går under.

I en uppmärksammande artikel i Skandinaviska Kreditfaktobelagets senaste kvartalskritik har professor Gustaf Cass skrivit om »Störningar i världshushållningen genom relativa prisförskjutningar». Den framhåller särskilt två faktorer som orsak till dessa störningar, den ena är protektionismen och den andra faktoreringspolitiken med därav följande lönestegring.

Det är naturligt, att pressen allt efter partifärd mer eller mindre tagit fram den ena eller andra av dessa faktorer. Det är naturligt, men därför icke lyckligt. Ty en tid som vår, en tid som upplevat världskriget och dess följder borde äga nog allvar och ansvar att kunna diskutera frågor utöver partiståndspunkter. Att så icke fallet har bidragit att driva förhållandena till sin spets.

Beträffande arbetslösheta torde man lugnt kunna säga, att de icke nämnvärdt skulle förbättrats, om faktoreringsåtgärder icke kommit till stånd. Sedan är det en maktfråga var löneskalan blir satt, och det vore naturligtvis riktigare om dessa i stället bestämdes mera enligt nationalekonomiska och sociala grunder. Det vore också önskvärdt, att de »löner» avsågs icke endast en industri- eller lantbrukets utan också bankdirektörernas och andra direktörers löner. Om man vill åstadkomma mera rättvisa torde en sådan fordran vara påkallad.

Vad åter protektionismen angår vore det löjligt, om det ej vore så djupt tragiskt och olycksbringande, att nationalismen tar sig ett sådant uttryck, som inte hjälper något land utan försvårar för alla, endast förflytt eventuella vinster, men aldrig till de mest behövande. Kortsynta och småsnare politia alljämt på tullar, man vet, att de »ro vnamaktiga, men: »när alla andra länder ha det, så — — —».

Och på detta vis fortsätter det. Den andliga kraschen, kriget och förslyttele, ville man ej ta lärdom av. Därpå följde den ekonomiska! Den kanske man förstår, när Europa går under.

ler 2 flitar, men skall själv medhava sovskick eller lakan, matbestick (tinv, sked, gaffel, tallrik) och mugg (helst en, som ej kan slås sönder), praktisk dräkt, badröck och övrig personlig utrustning, musikinstrument och sångböcker.

Pris: för de 8 dagar lägrer var, Kr. 200.— + Kr. 3.— i anmälningsavgift.

Gemensam cykeltur: till lägrer omkring 15 mil, som komma söderifrån. Samling i Mölle, söndag den 2 augusti. Väg-längd Mölle—Gäddala ca 140 km.

Anmälan sändes snarast till International Ungdomsliga, Postbox 122, Copenhagen K, varifrån alla upplysningar om såväl läger som cykeltur och gemensambeskrivningar efter lägrer, erhållas.

Anmälningsavgiften inbetalas genom postinböring till International Ungdomsliga's Postgiro Konto nr 22743, Köpenhamn O.

Kvindernes representation i Geneve.

Til Tidevarvets Redaktion.

Maatte det være os tilladt at gøre enkelte Bemærkninger angaaende den kvindelige Representation ved Internationale Arbejdskonferencen i Geneve — for at der ikke paa dette Punkt skal kunne opstaa nogen Misforstaaelse?

1) Konferensens praktiske Arbejde udføres i Komitéer. I Komitéet angaaende den partielle Revision af Natarbejdskonventionen — der udføregedes den 30 Maj d. A. — sad 63 Mand og 18 Kvinde (inklusive Suppleanter).

2) Den Internationale Arbejdskonferencens Konstitution er uheldigvis affattet saaledes, at de Mandlige Arbejderes Interesser har en overveidende meget større Representation end de kvindelige Arbejderes. Konferencen dannes af 4 Delegerede fra hver Stat: 2 Regeringsdelegerede, 1 Delegeret for Arbejdsgiverne og 1 Delegeret for Arbejderne. Og disse sidste vælges af Regeringerne i Overensstemmelse med de vigtigste Arbejdsgeber- og Arbejderorganisationer. Som alle ved, har de industrielle Arbejdsgeberorganisationer en næsten helt mandlig Karakter. Mellem de organiserede Industriarbejdere er Kvinderne i stort Mindretal — i mange Lande er de kun en Draabe i Havet. Og i de fleste Lande har de kun ringe Indflydelse paa Fagforeningsbevægelsens Taktik.

Derfor: Selv om alle de i Geneve tilstedeværende Kvinder havde været virkelige Delegerede ved Konferencen vilde det ikke have været let for nogen af dem — hvadenten de var Regerings-, Arbejdsgeber- eller Arbejderdelegerede — at fremsætte Ansøgelse, som var i Strid med den Opfattelse, der næredes af den Regering eller de Organisationer, der havde udpeget dem. Men faktisk var disse Kvinder, med en eller to Undtagelser ikke Delegerede. De var knyttede til Delegationerne enten som Suppleanter eller blot som stekniske Raadgiveres. Og de var ikke i en saadan Stilling, at de kunde foretage nogen effektiv uafhængig Aktion, der ikke var tiltraadt af deres Delegation.

De tilstedeværende Arbejderkvinder kunde derfor næppe opbyrde som repræsentante Arbejderkvinders særlige Ansøgelse om dette Spørgsmaal, eller som Tolkere af Arbejderkvindernes Ansøgelse i Mødsætning til de traditionelle Mandssynspunkter. Tværtimod; Kvinder, som havde en Opfattelse, der var i Strid med den organiserede Fagforeningsbevægelse, vilde i de fleste Lande overhovedet ikke have nogen som helst Chance for at blive valgt til Arbejder-Delegeret til Konferencen — ja ikke engang til »stekniske Raadgiver».

Vi vilde gerne have været i stand til her at konstatere, at de skandinaviske Lande dannede en hederlig Undtagelse fra dette reaktionære System af skarpt kontrolleret Politik. I disse Lande er der en udbredt Modvilje mellem de industriarbejdende Kvinder selv imod Forbudet mod Natarbejde for Kvinder alene. Baade Regeringerne og Fagforeningerne var klar over dette. Men var der en Arbejderkvinde i Geneve for at fremsætte dette Synspunkt? Det var der ikke. Selv den danske Regering valgte med Føret som sin »stekniske Raadgiver» en kvindelig Fabrikinspektør, der er Tilhænger af Indskærpkninger og Forbud for Kvinder alene. Og dette til Trods for det Faktum, at danske industriarbejdende Kvinder selv gentagne Gange — og med Held — har protesteret mod Natarbejdskonventionens Ratifikation.

Som det vil ses, begunstiger Internationale Arbejdsgeberorganisationens nuværende Konstitution ikke Mulighederne for, at en fri og uafhængig Mening kan komme til Udtryk i Geneve. Og dette modvirker igen den fulde Forstaaelse mellem Bevægelser som Open Door International og den organiserede Arbejderbevægelse — en Forstaaelse, som burde være mulig, ikke mindst fordi de to Bevægelseres Formaal for Kvindernes Vedkommende i Realiteten er det samme: Lige Standard og lige økonomisk Ret med Mænd.

Elizabeth Abbott. Anna Westergaard.

Vanartsproblem i Japan.

Nationernes forbunds undersøkingskommission, som skickats att studera den internationella handeln med kvinnor och barn i Orienten och där bl. a. en svensk, d/Alma Sundquist från Stockholm är medlemn, har åstadkommit en del uppmärksamma i de besökta länderna. Den uppehåller sig för närvarande i Japan. Tokio-tidningen The Japan Advertiser av den 26 juni innehåller med anledning av kommissionens ankomst ett par intressanta artiklar, som ställa de japanska förhållandena på oräddad i skarp belysning.

I Japan härskar ännu upplattningen om kvinnan såsom en mannen underlägen, omoralisk väsen, skrivel artikelförfattare. Säkert beror denna skeva uppfattning i hög grad på vår gammalmodiga uppfostran, med dess strävan att isolera ungdomen av båda könen från varandra. Det är på tiden att den överges och att Östern här som i andra avseenden utvecklas parallellt med Västerlandet!

Vi måste skämmas inför den utländska kommissionen, fortsätter författaren, för vår efterblivna ståndpunkt på det sedliga området, i all synnerhet med hänsyn till den reglermenterade prostitutionen. Här anses man enligt världrig tradition att kvinnan är till utslutande för att tillfredsställa mannens önskaner. De officiella myndigheterna åro själva så genomdrängda af denna tradition, att de aldrig lägga några hinder i vägen för upprättandet af yrkesmässiga glädjekvarter och varje försök att angripa den utomordentligt fast organiserade regleringen träffas möts av ett segt motstånd.

Det behövs en stark folkrörelse för en ny inställning, en allmän förändring av uppfostran, så att de gossar och flickor, som nu växa upp, redan från skollidern må lära känna och respektera varandra och på det sättet kunna släta in en skarp attack mot den äldre generationens ovärldiga traditioner.

Tor Hedberg död.

De gamle går bort. Hjalmar Bergman är död, Karlfeild, Nathan Söderblom. Nu kommer också meddelandet om Tor Hedbergs bortgång.

Tor Hedberg dog i sin ålders höst. Liksom Georg Brandes blev han, den en gång radikale förkämper för nya ideal, så småningom upphunnen av en yngre generation och själv en förkämpe för gamla ideal. Hans stora och rika kulturgärning har redan blivit historisk. Inför många av nutidens kulturella företelsler, framför allt inom konsten och arkitekturen, stod han främmande. Livet bevarade han alltid sin omutliga vilja till förstelse och erkände öppet sin känsla av främlingskap.

Detta gäller om Tor Hedberg kulturkritikern. Hans positiva gärning på detta område är framför allt förknippat med Konstnärsförbundet. När Zorn, Carl Larsson, Liljefors, Richard Bergh och Karl Nordström ännu var unga vapensmän, var han deras trogne vapendragare. Sedan har han skrivit en rad stora monografier över dessa konstnärer och värdat Thielska galleriet, den förnämsta samlingen av konst från denna epok.

Framför allt kommer Tor Hedberg att gå till eftervärlden som diktare. Ert rättere som dramatiker. Hans dramatiska alstring omfattar idéramer som Gerhard Grim, sago- eller legendskådespel som Antonius' frestelse, äntika idéramer som Perseus och yndigt, moderna lustspel som Nationalmonument. Mest berömd har han dock blivit för Johan Ulfstjernas. Detta jämte mycket av hans novellistik och lyrik tillförsäkrar honom ett hedersrum i vår litteraturhistoria.

Omutilt och kärv, gedigen och tankeskräv, envis och ensam har man med rätta kallat honom. Såsom människa representerade han en andlig typ, som är alltför sällsynt i vår flacka litteratur och hållningslösa kritik.

Lilly Arhusius.

Tidningen meddelar vidare att det sedan kommissionens ankomst — så av bekan anledning är obekant — flera gånger inträffat, att prostituerade rymt från de väl skyddade bordelerna, för att hos polisen be om hjälp att återfå friheten. Vanligtvis åro dessa flickor bundna genom lån till bordellinnehavaren, lån som de få vid inskrivningen för att hjälpa sina nödiga. Avbetningarna ske genom ett betedt vid bordellen, och åro följaktligen fast där. En av de omtalade flickorna var en tugettung, som tillhört bordellen sedan i april förra året och under denna tid lyckats betala av hälften av lånet, men som nu förklarade inför polisen att hon ville ta vilket annat arbete som helst för att fortsätta avbetningarna till bordellinnehavaren.

Samtidigt med dessa händelser har de olika antireglementeringsföreningarna hållit sitt sjätte årsmöte, även detta under ett visst inflytande av kommissionens besök i landet. Mötet öppnades av en känd journalist och skriftställare, professor Takashima, som började med att ge myndigheterna en skarp tillrättvisning för att de givit kommissionen felaktiga upplysningar. Här säger man att kvinnohandel är förbuden enligt japansk lag, men faktum är att den oavlåtliga utövas i hela Japan, sade talaren. Konferensen antog en resolution, som förklarade, att en såk opinion finns för de åtgärdsåtgärds prostitutionens avskaffande och gav sin uppmuntran till regeringen att åfentligen våga det djärva steget att bryta med traditionerna och avskaffa reglementeringen. Japan har på de alla flesta områden uppnått en storartad utveckling och kan berömma sig av en storartad ambition. Men på det sedliga området stå vi ännu vid början.

Anlita vid dödsfall
A.-B. BEGRAVNINGSS- &
STERHUSBYRÅ
S. dir. Erik Hägerstrand, Stockholm.
Alla förgravningar o. bostredningar.
Sv. Eldbegängelsesällningens ombud.
Ring vid dödsfall bott upp S. 27 22
(efter åfästning Appteknik 614)
Bil till förtärd. Kontor i stadsdel.
BORGARSTUGAN 6.

St Görans Begravningsbyrå
Jenny Larsson
FLEMINGGATAN 60.
Tel. K. 47 24

Ombesörjer till vid dödsfall.
Eldbegängelser. Balsameringar.

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGATAN 65 • 73 37 00
GÖTGATAN 52 • 55 59 00

Frälsningsarméns
Alkoholihetm
Kurön
(Anluter stadsbåden)
Två timmars ångdåttur från Sthm
Projekt och övriga handlingar sändas från
Socialtjänstnämnden, Östermalmg. 24, Stockholm.

Internationell ungdomsläger.

Några skandinaviska ungdomssammanslutningar, nämligen Nordens Godtemplars Ungdomsforbund, Svenska Krigs- tjänstvärdarförbundet, Ungdomsligas Fredsforbund och International Ungdomsliga komma att i augusti i år anordna ett ungdomsläger i Halland, öppet för ungdom från alla länder och avsett att bereda marken för större förstälste nationerna emellan. Föredrag komma att hållas av unga pacifister från olika länder samt diskussioner om ungdomsarbete och den riga internationella ungdomsliga på dagorden. Dessutom blir tillfälle till friluftsliv med vandringar i omgivningen, musik och kamratlig samvaro.

Samlingen sker på Gåssjö gård, Vesigebo, 15 km. från Falkenberg den 4 augusti vid frytanden och lägrer pågår till den 12 augusti.

Kosten blir enkel och vegetarisk. Natligt i tillt (för ett fåtal kan beredas sopplatts inomhus). Varje deltagare erhåller

Fötter, ben och skor.

Damer, som ha det besvärligt med sina värkande fötter och ben samt ha svårt att få passande skor, begär närmare reda på vad det lilla Fötter & Ben förbundet erbjuder för fötter utträtta och lika som den nummifika, tvätt- och stoppbars åderförstärktstrump med samma namn verkar. — Se och prova också våra bekväma och på samma gång eleganta, ortopediska skor med extra läderpåskningar i hälften och förlängd bakpåsk.

Lagerbergs
Kungälvsgatan 4, andra huset fr. Slørpl.

Betyder Hooverplanen Tysklands räddning?

Hoover-planen kom som en räddning för regeringen Brüning i ett synnerligen kritiskt ögonblick. I mitten av juni väntade man varje dag regeringens fall, ett högerkabinets skulle blivit dess efterföljare och faran för ett inbördeskrig var mera hotande nära än någonsin. Nervositeten var under dessa dagar stegrad till en olidlig grad.

Hoovers förslag var ett handtag åt Brüning.

Hoovers andub verkade som en befrielse. Den socialdemokratiska och liberala pressen hälsade det med jubel. Den socialdemokratiska partiledningen hade dessutom en speciell orsak att hälsa det välkommet: — under de sista veckorna har bland partiets anhängare en allt starkare opposition rest sig mot ledningens hängivna tolerans av alla Brünings åtgärder. Oppositionen tog sig mycket tydligt uttryck vid partimötet i Leipzig och nådde sin höjdpunkt, då den sista nödförordningen, som innebär skriande sociala orättvisor, offentliggjordes. Nu kunde man säga: Hoovers andub är en följd av Brünings kloka politik, nu visar det sig, att vi gjort rätt i att stötja honom!

Ett års skulduppkov — naturligtvis är det av oskattbart värde — nota bene, om de frigidiora pengarna användas till ordnandet av rikets finanser och inte i form av subventioner tillflyta stordindustrin och — trots motsatta försäkringar — komma försvaret till godo.

Ytterlighetspartierna. ras.

Ett års finansiellt uppskov — kommer det också att betyda ett års andrum i de inrikespolitiska stridigheterna? Tyvärr ser det inte så ut. Hugenberg och Hitler och deras följe är naturligt nog rasande över Hoovers andub. Varje förbättring av Tysklands läge betyder en omedelbar fara för dem. De leva på sitt folks olycka, de kunna endast blomstra i förvirrade situationer. Om Hooverplanen verkligen leder till ett uppsving i Tyskland komma nationalisterna ofelbart att gå tillbaka — och det vet de. De träda för närvarande i häftigare aktion än någonsin.

Paraderande krigsföreningar och våldsam hets mot Frankrike.

Vid en rad universitet ha nationalsocialistiska studenter ställt till med i sin påbejakande härt när otroliga utropanden (vilka tyvärr av några universitetsrektorer inte endast icke skarpt nog beaktas utan även gillas) — vid ett studentmöte höll den f. d. riksbankschefen och notoriske pratmakaren Hjalmar Schacht, omgiven av ett livgarde i uniformer från Fredrik den Stores tid, ett bejublat och i högerpressen livligt gillat tal om den tyska försvarsviljan och nödvändigheten av ett ögonblickligt inställande av alla reparations-betalningar — i den enda staden efter dem andra ha krigsföreningar hållit parader inför t. d. generaler och kejsersliga och fursliga högheter — och slutligen har transnansiens icke alldeles obegripliga tvekan att utan reservationer gå med på Hoover-planen givit högerpressen anledning till en hetskampanj mot Frankrike, som överskridit allt som förekommit sedan 1918. Nej, nationalisterna ge sig inte så lätt, och de är ingalunda villiga erkänna, att en lätnad i Tysklands läge nu inträtt.

Kommunisterna frukta angrepp mot Sovjet.

Kommunisterna är heller inte villiga härtill. De se i Hoover-aktionen ett kapitalismens sista försök att

värna sig mot den annalkande röda revolutionen — och ett angrepp mot Sovjet-Ryssland: Tyskland måste som bundsförvant dras med in i kampanjen mot Moskva; så länge det står isolerat förefinnes risk, att det går samman med bolsjevikerna. Skuld-uppkovet kommer inte att ge arbetarna bröd, det är i grund och botten bara en skemmanöver, förkunnar den kommunistiska pressen och hetsar nästan lika våldsamt mot regeringen som sin nationalsocialistiska kollega. Nej, frid och endrökt har ingalunda inträtt och kommer ännu längre att låta vänta på sig, atmosfären i Tyskland är fortfarande lika laddad av hat och ångest som förut.

En räddningsmöjlighet i uppskovet.

Men en förbättring har dock inträtt. Om det även vore absolut överlätt att hänge sig åt en överdriven optimism, så måste dock erkännas, att tack vare Hoovers steg åtminstone *möjligheten* till en räddning lyst upp som en självrädd i den förut fullständigt nattsvarva politiska himlen. Hall regeringen Brüning använder frist-året rätt, ifall den — vilket är av orohört stor vikt — mildrar de värsta orättvisorna i den sista nödförordningen (den nya skatteförordningen träffar de obemädlade såndligt mycket hårdare än de bemädlade) och därigenom håller tillbaka massorna från en ytterligare radikaliserings — ja, då är det inte utslut, att det kommande året betyder begynnelsen till en väg uppåt. *Det är inte uteslutet* — säkert är det ingalunda.

Brüning visar goda ansatser.

Otvivelaktigt har Brüning visat god vilja till en förnuftig politik. Hans radiotal kvällen den 23 juni var kanske den hifintills märkligaste gåringen under hela hans regeringstid. I detta tal väjde han till Frankrikes vänskap, i detta tal beklände han sig till Stresemans linje, detta tal betydde ett avståndstagande från den s. k. 'aktiva politik' som under det sista året bedrivits från Wilhelmstrasse och som nådde sin höjdpunkt i den brysktet, varmed den planerade tysk-österrikska unionen förkunnades för världen. Detta tal har också väckt eko i Frankrike. På det engelska Chequers kommer att följa ett franskt. Det vore fäktigt att hoppas på ett tysk-anglosaxiskt samförstånd gentemot Frankrike (på sina håll har man med all önskvärd tydlighet uttalat en sådan tanke) — fred kan inte komma till stånd i Europa innan de båda

Kvinnor!

BILLIGT! BRA!
Tillgång till bad.

Svenskbyborna.

Ledaren i Tidevarvs förra nummer handlar om Svenskbyborna, och då förtärraren tydligen har sin huvudsakliga kännedom om förhållandena genom pressen, som endast tar hänsyn till de mera sensationella, denna denna fråga, vare jag tacksam att få införa några synpunkter från en som deltagit i arbetet och har en hel del att göra med byborna personligen.

Att hela företaget var riskabelt och på sätt och vis dumstridigt erkännes av de flesta. Vad som drev svenskbyborna att flytta var två saker: delvis skatter och rådgör vuxit dem över huvudet och de ekonomiska förhållandena blivit oödigliga, dels religionsförtryllelsen. Det förra skälet vägrade nog yngre för de yngre, det senare för de äldre av dem. I Kanada hade de släktingar, och dit ville de. Men allt så utresistillstånd dit från Ryssland var omöjligt. Paster dit hit för att om möjligt få Sverige som mellanstation. Här blev han väl motagen, och då en Kanadare var dyr och osäker, började han agitera för att de skulle flytta till Sverige.

Förhållandena i Gammalsvenskby blevo allt värre, underutredningar inleddes, och plötsligt kom inreseförbud med vilket att alla byborna skulle ha lämnat Ryssland inom viss mycket kort tid och inga pengar få medtagas. Någon sovring var omöjlig. Hur Röda Korset ledde resan veta vi. Svenska pressen, som i juli hade visat ingenting att skriva om, gjorde ett stort nummer av saken, och senare utvalden följde. Mycket bättre hade varit om de tagits emot på ett nykrigare vis, då hade ingen sedan förordat att de skulle vara felfria ånglar. De vore först löskra, de, av gamla undergivna, de unga väntade sig allt möjligt. Så togo de i att arbeta, de flesta med goda tag, fast de på ett eller par skulle ge någonå flera generationers normala utveckling, och alla förhållanden vore dem obekanta.

grannarna väster och öster om Rhen slutit fred.

Ifall Brüning följer linjen: utrikespolitiskt: samförstånd med Frankrike, och inrikespolitiskt: hänsyn till massornas berättigade sociala fordringar och fasthet gentemot stordindustrins glupska krav och nationalisternas skränande påghäp — då är det möjligt, att den kommande vintern kommer att leda uppåt i stället för nedåt till en katastrof — nationalsocialistisk eller bolsjevistisk.

Berlin i juli.
Helge Heerberger.

Hemmet Brunnsgatan 28, Stockholm, erbjuder under sommaren kortare eller längre tids logi.

Anmälan kan ske pr telefon 95 94.

Efter en tid kom en naturlig reaktion mot det nya, en längtan tillbaka, som psykologiskt måste komma. Samtidigt började kommunisterna med sin agitation, som är mycket verklig och mycket värre än någon utomstående vet. Jag har själv hört en man berätta hur två kommunister från Stockholm slogo sig med hos honom i tre dagar för att bearbeta honom om att fara tillbaka — de lämnade honom ett förrän han sade-att han önskade att en kvamsten skulle bindas om deras hals och de sänkta i havets djup.

En del av byborna är som stora barn, glömma fort och tro den de sist talat med. Stiftelsen, som ombesörjer bosättningen, vägar ej ge ena gårdar åt dem som ej ha möjlighet att klara sig själva. Somliga av dem äro alltså missnöjda med allt, somliga låta. Det är näst dessa senare kategorier, som nu återvända till Ryssland. De komma aldrig att bli belödda någonsans. De, som från Gotland nu rest till Stockholm, hade alla platser här, men finga av kommunisterna order att resa en viss dag i Stockholm möttogs de av en kommunist som förde dem till fattigvården. Deras behandling där har på det högsta förväntat oss, då de ju i all rimlighet namn borde fått förförja sig själva tills resan var ordnad.

Om nu dessa missnöjda element få resa tillbaka — det kan vara 20 till 25 procent — återstår en stor mängd bybor, som redan fattat fast fot i Sverige, trivas och arbeta, spara och gno, och sträva att bli svenskar. De äro de bästa vänner med sina svenska grannar, som hjälpa dem med allt. Barnen trivas väl i skolorna. På det området, där deras arbetskraft sättes in, är snarast bröst, som nu arrendera egna gårdar, som de i viss hjälp från Stiftelsens kapital smälningom friköpa dessa.

Kan man säga att detta är ett misslyckande? De som bråka höras, de nöjda märker ingen! Liksom man borde taga emot dem mera lugnt, förordat det sunda förnuftet att man nu tar förhållandena som de äro och utan lamentationer och överdrifter erkänner att vi här i Sverige på det hela taget rätt upp en synnerligen kinig situation ganska bra.

Visby den 11 juli 1931.
Gertrud Rodhe.

Redaktionen erkänner villigt att den själv icke arbetat för svenskbyborna. Att kommunister funnit i Sverige visste man innan svenskbyborna lockades hit. Endast den i sista meningens uttalande upfattningen kunna vi ej dela. Artiklen i övrigt torde bevisa riktigheten av vår ledare.

V I S T Å T I L L T J Ä N S T

Ateljé myran
Modeskola
Biblioteksgatan 12, 4 tr., hiss
Telefon 94 38
Kurser på längre eller kortare tid i all slags sömnad. Kursen börjar den 1:a september.

BLOMSTERHANDEL

Blomsterhandeln
7 RUNEBERGSGATAN 7
Telefon 106 43.
Innehavare: ANNA NILSSON
Elev av Gunnar Nybergssons Högskoleutbildad.
REKOMMENDERAS

FÖRGYLLERI

Ph. Kjellberg
Förgylleri och Ranverkstad.
Norra Södergatan 34. Tel. N. 1787.
Omförgylning och reparationer av såväl Ramar som Möbler.
Inramningar. Handskurna, patinerade rammar. Billiga utställningsrammar.

HOTELL
Hotell o. Pensionat Eoplanade
Björkstamsgatan 3, Stockholm.
Telefon. Norr 3235 (totalt).
FREDRIKSHOVS PENSIONAT
Fredrikhovsgatan 10. Tel. 739 48, 791 34.
Iven **Hälsögårds pensionat, Skärnätra**
Tel. Sjömdölen 4. REKOMMENDERAS.
Modern, trevliga rum • Billiga priser.
Fru ANNA FAHLSTRÖM

Luchs' Reklamkaffe

MASKINMARKNING

Har Ni märkt?
Maskinmarkning, hälsöms, glaserad, knäppall, stoppning och fällning av duktyger utföres väl.
Elin Madson MÅKINGENSKOLEN.
H. E. H. Kungälvskolan Högskoleutbildad.
14 Högskolan, inv. Dannebergsg. Tel. N. 11905.

PARFYM
Parfymmagasin S. Gustafson
BIRGERJÄRSGATAN 26.
STORT OCH VALSORTERAT LAGER.
Tidvarvets läsa och billiga. Tel. Norr 127 18.

Pigg & Matfrisk
Med 30 år den utmärktaste läkemedlet i S. O. P. A. S.
Fruentor av Hälso. Högskoleutbildad.

SKOMAKERI

Gå ej över än
utan ring till en förstklassig Skooperationsverksstad, så hämta vi och hämsända.
A. B. KEMBEL
Nyboogatan 81. O. 87 50.

SLIPERI
KNUT SUNDRSTRÖMS SLIPERI
ODENGATAN 36. Tel.: Norr 22062
Utför all slags slipning. Förtärring emottages. Reparationer av läs och nycklar m. m.
Arbetet utföres noggrant o. till billiga priser.

SKYLTLAR OCH SKYLTISTALL
SKYLTLAR alla slag. **Ljusreklam.**
Moderna Skyttlockor.
Butiksinnredningar, Skyttställ m. m.
A.-B. Svenska Reklam- & Skyttfabriken
Aflagatan 5, Stockholm. Tel. N. 534 45

TAPETSERARE

Omsättning av möbler
och madrasser, mattläggning utföres väl och billigt.
H. R. JOHNSON, Döbelsgatan 21
Telefon 3105

URMAKARE OCH OPTIKER
UR- & OPTISK AFFÄR
147 ERSTAGATAN 14
Glasögon och klockor.
H. ANDERSON
Välisorterat lager.
Noggrant och av glasögon. Reparationer SS. 173 30.

Z. E. A.
ZETTERGREN'S ELEKTR. AFFÄR
Berjarlgatan 105 • vid Frejstegen
Tel. Vasa 186 58.
Allt för det elektriska • Dammsugare och golvbönsare uthygas.
RADIO • FOTO • GRAMMOFONER • SKIVOR

Gynna
Tidevarvets
annonsörer!

Kampen för den nya Eros.

(Forts. fr. sid. 1).

liga sexualiteten i samband med en definitiv brytning med synen på kvinnan som osjälvständig seksualobjekt i hög grad skulle öka, inte bara båda parterna lykomöjligheter, utan också deras möjligheter till personlighetsutveckling (utan vilken varje lyckoetik förefaller relativt värdefull).

Men det som man framförallt skulle vilja opponera mot i Hagar Olssons artikel är dels apofrosterade av könskampen och hävdandet av kvinnorensens revolutionära inställning, dels själva förklaringen till kvinnans passiva sexualroll. Låt oss börja med den sista punkten!

All kvinnans frigiditet inte, eller endast i undantagsfall, är uteslutande en fysiologiskt betingad förfallor villserigen rätt ofrånkomligt. Lika ofrånkomligt är emellertid, att rent fysiologiskt grundade faktorer har mycket stor betydelse för dispositionen här för, och att över huvud taget orsakssammanhanget är betydligt mer komplicerat än Hagar Olssons framställning ger vid handen. Den enda orsak som framhåller är sexuell och social osjälvständighet-ofrihet. Om denna förklaring ensam vore tillfyllest, skulle parallett råda mellan frigiditetsfrekvens och kvinnlig sexuell-social ofrihetsgrad. Enligt samstämmiga auktoriteter är väl frigiditetsfrekvensen störst i de nordiska länderna. Var är emellertid kvinnans sociala och erotiska frihet störst, i nord- eller sydeuropa?

Vidare är det kanske lite orättvist mot det manliga könet - eller vittnar om en alltför hög uppskattning av dess härskarbegäring - när författarinnan betraktar kvinnans passiva sexualroll som resultatet av ett människens mer eller mindre undermedvetande av det motsatta könet, en storartad manlig list. Det borde

inte vara alldeles obekant, att den fundamentala regeln inom hela djurvärlden är, att den maskulina parten är sexuell aktiv och den feminina passiv, d. v. s. hanen den initiativtagande, rörliga, uppsökande, och honan den passivt mottagande (ehuru hon väl förstår att underlåta uppsökandet genom mer eller mindre listiga lockmedel). Denna skillnad åter speglas för det mesta även i en motsvarande storleksskillnad mellan könen. En sådan skillnad är nästan undantagslös regel för däggdjuren, och gäller utan undantag för samtliga apor, bland vilka denna storleks- och styrkeskillnad till hannarnas förmån oftast är mycket betydande. Vi kan väl också vara överens om, att det inte är, av fruktan för sexuell impotens orsakad, kompensationssträvande av mindervärdighetskänsla hos grodhannen eller ilggljuren som drivit sagda herrar att pressa ner honorna till en passivt mottagande sexualroll?

Kvinnans passiva sexualroll tillkommer henne alltså i hennes egenkap av naturvarelse, är ärvd från de avlägsnaste stamföräldrar djupt ner i djurriket; den är icke resultatet av några åtgöranden från mannens sida, och kan icke skrivas på av honom orsakade samhälls- eller förhållandes skuld-konto. Är den resultatet av en list, är väl listen snarare moder naturas.

En annan sak är naturligtvis kvinnans sociala, politiska och ekonomiska ofrihet, samt de hänningar av hennes, till sin art »passiva», sexualitet, som beror på samhälls- eller förhållandes och äskådning, till vars uppkomst och vidmakthållande den manliga hegemonien, den manliga självhåvelsedriften, bär huvudsakligen.

I stort skulle jag vilja se orsakssammanhanget ungefär på följande sätt: Annu på avancerat premakligt stadium (närmast motsvarande antropomorf apstadium) var den fysiska överlägsenheten ensam betydelsefull. En sådan överlägsenhet över honorna var genomgående för samtliga hanar (åtminstone för dem som hade utskit att göra sig gällande i den inbördes konkurrensen). I och med att under utvecklingen till kultur-människa individens absoluta värde som individ, eller relativa värde som medlem i sitt artförbund, i ständigt högre grad kom att bero på psykiska egenskaper, blev förhållandena på det sexuella området alltmer komplicerade. I ofantligt mycket högre grad än övrig värdering kom den de djupaste animala instinkterna grundade värdesättningen av den sexuella motparten som könsvarsel att alltjämt grundas på de fysiska egenskaperna. Då emellertid på det psykiska området inden den fysiska styrkeskillnaden motsvarande skillnad mellan de båda könen »psyksiska styrkas» kommit till utveckling (ehuru väl en kvalitativ olikhet, en differentiering) blev givetvis följden, att den manliga parten ofta var psykiskt underlägsen, nästan alltid underlägsen på något väsentligt psykiskt gebiet. Ett sådant förhållande stredd emellertid mot den, i sexualinstinkterna fixerade, »naturliga ordningen». Då all animal lustkänsla är liktydigt med tillfredsställelse av instinkter, är det sannolikt, att förhållandena här den sexuella tillfredsställelsen i hög grad berodde på (beror på) vidmakthållandet av detta ur-

En krigets satiriker.

(Forts. fr. sid. 1.)

Helvetet: »Mor's»

av det system, som man först bekämpat. Simplicissimus omsvämgning verkar nu grotesk. Men den var nödvändig. All opposition förbjöds! Staten kunde inom landet undertrycka kritiken, och köpa även den satiriska konsten.

Först efter kriget kunde satiriker-

gamla manliga överlägsenhetsförhållande, eller åtminstone illusionen därav. Hos den manliga parten yttrar sig stråvan hårlit i en tendens till undertryckande av kvinnans personlighetsutveckling (för att inte tala om kompensering för mindervärdighetskänslan i form av rena våldsåtgärder). Även i de mest ärliga nutida kamratätenskapsförhållandena gör sig oftast denna instinktiva tendens gällande, i synnerhet där den manliga parten på grund av sin ungdom och osäkra sociala-ekonomiska ställning lider av en stark mindervärdighetskänsla på denna vitala punkt.

Den manliga despotens mötes ofta av en motsvarande undergivet hos kvinnan, det »slavinsne» Hagar Olsson talar om. Men jag vill inte så mycket se detta som ett resultat av manligt förtryck, utan mer som en yttring av en naturärvd grundinstinkt hos kvinnan, det sexuella lyckobehovet som driver henne till underordnande och självunderkastning. Primitiva, själsligt föga utvecklade folkslags kvinnor, finner också synbarligen lyckan i despoti och t. o. m. viss kroppslig misshandel från mannens sida, i den mån den är uttryck för hans kärlek (»Du älskar mig inte längre, du står mig inte»). Men ju högre personlighetsutvecklingen är, desto mer kommer hos kvinnan denna tendens i strid med själ-, eller, bättre, personlighetsutvecklingen (vilken är en speciellt mänskliga utvecklingsformen av den allmänna självbevarelse-driften).

Motsättningen synes endast kunna lösas genom en i viss mån grundväsentlig förändring av den erotiska inställningen, en »ny erotik». Instinkterna öra visserligen nära nog outrotliga, men de är döremot formbara, i betydligt mycket högre grad än man i allmänhet tänker sig. I kultur-människans erotik ingår det rent animala, sexualiteten, i ett så stort psykiskt associationsförband, att det väl låter sig formas i och genom detsamma. Det kan räcka att erinra om hur hastigt villkoren för

na i de krigförande länderna framträdde. Då blir kriget ett icke oväntat motiv. Nästan alltid är tendensen i dessa bilder upproriskt pacifistisk. Det har kommit en rad teckningar, litografier, etsningar av stora konstnärer. Käthe Kowitz Krigscykel. Grosz teckningar t. ex. av Kristus med gasmask. Masereels Krig.

Att det även efter krigets slut var farligt att avslöja dess favor visat Ernst Friedrichs öde. Hans bok »Krig mot krigets» med autentiska fotografier och dokument har ansetts så farligt att författaren upprepade gånger dömts till långvarigt fängelsestraff.

För någon tid sedan har i Wien utkommit en samling satiriska litografier av Arthur Stadler, tillägna Nansens minne. Deras tendens är starkt pacifistisk. Det är 42 stycken, uppdelade i sju olika grupper.

Makten: soldat på korset, beska-

Folket: »Det är nog's»

dad av vidriga officers- och prästtyper, dubbelnör omfattande en värnlös soldat, bospak som drivs fram till slaktning.

»Helvetet: olika soldattyper i skyttegravar, förtvivlade, förvildade, sårade, dödade. En häst som skriker i dödsängest.

Städerna: prostituerade, invalider, en gravdicka, löss, kolera, massgrav.

Folket: Censur, tvång, uppror av

den rent sexuella optimalitetsfredsställesen, d. v. s. det fysiska skönhetsidealet, andras.

Den »nya erotiken» - vars teori ingalunda är efterkrigsdaterad, men som först nu börjar bryta igenom som ett socialt betydelsefullt faktum - synes i själva verket innebära, att det hittills, genom ett sorts instinktiaktvets analogi från det fysiska, som erotisk lyckoöruisättning gällande kravet på manlig psykisk dominans effektivt undantränges, om möjligt i samband med en verklig upplösning. Överlägsenhetskravet måste mannen släppa; men det grundar sig på djupgående instinkter, är ett djurärvt bräm varunder även mannen själv lider. Hjälpnen, den ömsidigt personliga eros, förutsätter, utom en fri personlighetsutveckling, ett trigörande av kvinnans passiva sexualitet (däremot ej någon sorts förvandling av den till aktiv!). Den lyckomöjlighet, som det i likartat grundade förhållandet till den personligt-mänskligt fria och aktiva, erotiskt icke hämnade kvinnan ger mannen, är så stor, och inses så klart i synnerhet inom den yngre generationen, att det manliga motståndet mot kvinnans fortsatta frigörelse sannolikt är hastigt avtagande. Det är inte kamp mot mannen »den nya kvinnans» behöver entusiasmeras för, utan kamp tillsammans med honom för denna nya eros.

(Forts. i nästa nr.)

en, av många, slut med tålmodet, ett barn som ser mot framtiden.

De fördömda: de hemlösa, barnadöd, hunger, fattigdom.

Kedjan: desorter, som skall hängas, bila, slavande ammunitionsarbetare.

Gud: den ödmjuka kristusgestalten bredvid kanoner, lidande vid tanken på människors ondska.

Städler har velat och lyckats att med sina blad visa krigets alla ohyggliga sidor. Han visar krigets orsaker: rustningarna, militarismen, den militära andan. Han ger oss »krigets verkliga ansikte»: soldaternas lidande under löss, sjukdomar, i tränga skyttegravar. Han framhåller civilbefolkningens elände, våldtukt, spioneri och framför allt barnens lidande av hunger och fattigdom. Men han visar också hur lidandet blir för stort, för hårt, hur man sätter sig till motvårn och lyckas. Hur framtiden blir ljusare och

De bästa i klassen.

(Forts. fr. sid. 1).

mensam framstöt. Läget för närvarande är ju heller icke lämpligt, varken ur synpunkten inre enighet eller yttre respekt. De händelser, som inträffat i Nordens alla länder i vår och sommar ge oss alla allvarig anledning att begrundas om inte vår mångomtalade exemplariska hållning som de bästa i klassen i någon mån berott på frånvaron av frestelser.

Sedan den överhängande faran för en katastrof i Europa avvägrits eller är i färd med att avvägras, kan intresset för avrustningskonferensen levas upp igen. Det har under några veckor varit omöjligt att ens tänka på den. Men man ser redan på motståndarna förnyade argument mot nedrustning, att frågan åter är aktuell. Fredsvarnarna måste nu åter fatta mod till att påverka och samla opinionen för att något blif gjort. Vi pacifister här i Sverige ha ingen anledning att låta oss nedslås av det underbara argumentet mot svensk rustningsminskning, att en krigsberedskap är dyrare i nordiskt klimat än i sydligt. Stämmingsläget är i Sverige gynnsamt. Man har fått en nyttig åskådningssundervisning om vad kulprutor ska vara till. Men det räcker inte med en allmän stämning. Den måste utösa sig i en politisk handling.

Elin Wägner.

En flod faller ut i havet.

(Forts. fr. sid. 1.)

Sådana som uttrycka den djupaste vändning inför den mänskliga nöden och ofullkomligheten, en återsejling av en kristen människas brottning under krigsåren med lidandets-gåta. Men kristen hade man nått och jämt fullbordat det tidsödnade och spännande arbetet att tyda en för den obevandrade hieroglyfisk irkebiskoplig piktur, innan man fick ett meddelande av munter innehåll. Undertecknad hade en gång i en utländsk tidning räknat upp några stycken av de kraftfullt ärkebiskopade då hade framför sig under den närmaste tiden, därifrån att skriva inträdestill till Svenska Akademien. »Tack så hjärtligt för påminnelsens», skrev han då, »stalet i akademien hade jag alldeles glömt.»

Ärkebiskop Söderblom brände fullt medvetet sitt ljus i båda ändar och intresserade sig för allt utom för att skona sig. Under de sista åren måste han ha arbetat med det särskilda perspektiv som ges av medvetandet om dödens mycket nära närhet tätt intill livets fullhet. Det bör icke ha förmänskat hans iver och icke hans glädje. Snarare tvärtom.

Elin Wägner.